

פרשת כי תשא

זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש (ל, יג)

מדוע ציוה ה' את ישראל להביא מחצית השקל דוקאו לא שקל שלם?

באר ה"לחם לפי הטף": כידוע, נגאלו ישראל ממצרים לאחר מאתים ועשר שנים. אבל באמת יש להוסיף למנין השנים הזה עוד חמש שנים, שכן ילדי יוסף נולדו ב"ארץ לא להם" חמש שנים לפני ירידתו של יעקב למצרים. נמצא שהמנין המדויק הוא מאתיים חמש עשרה שנים.

ואם נחשב בנפרד את מספר הימים ואת מספר הלילות, הרי ארבע מאות ושלושים שנה -בגימטריא"שקל".

אך הקדוש ברוך הוא עשה עמנו חסד וחשב לנו לילות כימים, וארבע מאות ושלושים השנים נחצו לשתיים, ונגאלו לאחר מאתיים וחמש עשרה שנים.

לפיכך נצטוינו לתת מחצית השקל, זכר לכך שהקדים הקדוש ברוך הוא את יציאתנו ממצרים ב"מחצית השקל".

והנה, יציאת מצרים היתה בזכות התורה, כנאמר (לעיל ג, יב): "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", ופרש רש"י שאמר ה' למשה: "וששאלת מה זכות יש לישראל שיצאו ממצרים, דבר גדול יש לי על הוצאה זו, שהרי עתידים לקבל התורה על ההר הזה לסוף שלשה חדשים שיצאו ממצרים. דבראחר, "כי אהיה עמך" - וזה שתצליח בשליחותך, לך האות על הבטחה אחרת שאני מבטיחך, שכשתוציאם ממצרים תעבדון אותי על ההר הזה, שתקבלו התורה עליו, והיא הזכות העומדת לישראל".

ומכיון שיציאת מצרים היתה בזכות התורה, לפיכך נצטוו ישראל לעסק בתורה ולהגות בה - "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח). אך הואיל והקדוש ברוך הוא עשה עמם חסד והחשיב להם לילות כימים כדי לקצר במחצית את מועד יציאתם ממצרים, על כן אף אנו מצוים לעשות לילות כימים ולהגות בתורה "יומם ולילה".

תרוץ נוסף על השאלה מדוע דוקא מחצית השקל: בכל נדבה שנותנים לשם ה' יש שני חלקים: הממון עצמו, אשר נצרך למטרה המעשית שלשמה נתרם אותו ממון. אך למעשה הנתונה יש חלק נוסף - הלב של האדם, הרצון הפנימי.

אומר הקדוש ברוך הוא: "לי הכסף ולי הזהב" (חגי ב, ח). אם כן, מהנותן האדם משלו? אתהלב!

לכן אומרת התורה לתת מחצית השקל, כדי שנדע שיש כאן רק חצי נתינה. את החלק של מעשה נתינת הממון עצמו אין הקדוש ברוך הוא צריך מאתנו, כי הממון שאנו נותנים - שלו הוא. רק ה'חצי' השנישל הנתינה - הלב והכוונה הפנימית, הוא זה שנחשב כנתינה האמיתית

מקור: הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

פרשת כי תשא